

Čís. 13890.

Třebas byla rozhodnutím nejvyššího soudu přiznána Zemské škole gobelinové ve Valašském Meziříčí způsobilost býti stranou rozepře, není tímto rozhodnutím soud vázán, změnil-li se skutkový a právní stav rozhodný pro řešení této otázky od doby, kdy bylo vydáno ono rozhodnutí.

Jest vyšetřiti, a to z ú ř a d u, všechny otázky rozhodné pro řešení otázky, zda Zemskou školu gobelinovou ve Valašském Meziříčí jest pokládati za samostatný podmět práv a závazků, zda jest tu zákonem uznaná možnost neosobního jmění k určitému dovolenému účelu a co jest substrátem, pomocí něhož se má dosáhnouti tohoto účelu. O rozhodných okolnostech jest jednati se stranami.

(Rozh. ze dne 26. října 1934, R I 1126/34.)

Zemská škola gobelinová ve Valašském Meziříčí domáhala se na žalované vrácení gobelinu nebo zaplacení 1.250 Kč. Žalovaná namítla, že žalobkyně není právním podmětem. S o u d p r v é s t o l i c e prohlásil dosavadní řízení za zmatečné. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku nedostatku způsobilosti ke sporu a vrátil věc prvému soudu, by bez ohledu na onu námitku ve sporu pokračoval a rozhodl.

N e j v y š š í s o u d zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Jde o otázku, zda jest žalující strana samostatným právním podmětem a zda tedy má způsobilost býti stranou ve sporu. Tuto otázku jest rozeznávati od otázky procesní způsobilosti, t. j. způsobilosti jednati samostatně ve sporu, ať již osobně nebo zmocněncem, a obě otázky jest rozeznávati od aktivní legitimace k žalobě, t. j. od oprávnění uplatniti žalobní nárok jako pravý věřitel. Strany v řízení před prvním soudem tyto otázky směsovaly. První soud upřel žalující škole způsobilost býti stranou, a to na základě dopisu zemského úřadu v Brně ze dne 22. února 1934, podle kterého zemské školní umělecké dílny gobelinů a koberců ve Valašském Meziříčí nejsou samostatným právním subjektem, nýbrž jsou podnikem země moravskoslezské, pro jejíž zastupování jsou směrodatné předpisy § 54 zákona čís. 125/1927 sb. z. a n. Rekursní soud změnil na rekurs žalující strany toto usnesení a zamítl námitku nedostatku procesní způsobilosti strany žalující (správně způsobilosti býti ve sporu stranou), poněvadž rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 25. listopadu 1925 R I 937/25 (čís. 5487 sb. n. s.) bylo uznáno, že žalující strana má procesní způsobilost (správně způsobilost býti stranou), ke kterémuž závaznému rozhodnutí měl prý první soud ve smyslu § 7 druhý odstavec c. ř. s. hleděti. Ale tomuto rozhodnutí nejvyššího soudu nelze přikládati ten význam, že tím byla pro vždy žalující škole přiznána způsobilost býti ve sporu stranou, neboť je možné, a jest to také stěžovatelkou tvrzeno, že se změnil skutkový a právní stav rozhodný pro řešení této otázky od doby, kdy ono rozhodnutí bylo

roku 1925 vydáno. Vskutku také vydán byl později zákon čís. 125/1927 sb. z. a n., jenž pojednává v § 30 i o ústavách a podnicích země, které mají mimo jiné sloužiti kulturním a hospodářským potřebám obyvatelstva země, a jenž ustanovuje v § 56 b), že zemské zastupitelstvo může pro svůj obvod vydávati v mezích zákonů a nařízení s t a t u t y na úpravu záležitostí ústavů a zařízení, jež ve své působnosti zřídilo neb spravuje. Dopis zemského úřadu v Brně ze dne 22. února 1934, který sloužil prvním soudu za podklad pro rozhodnutí této otázky, neobsahuje snad moci práva schopné r o z h o d n u t í správního úřadu, jímž by byl soud vázán, nýbrž jen právní názor správního úřadu, kterým soudy vázány nejsou. Jako žalobkyně vystupuje »z e m s k á š k o l a g o b e l i n o v á ve Valašském Meziříčí«. Plná moc jejího právního zástupce jest opatřena razítkem této školy a podpisem Jar. K. Dopis zemského úřadu v Brně ze dne 22. února 1934 jedná však o »z e m s k ý c h š k o l n í c h d í l n á c h gobelinů a koberců ve Valašském Meziříčí«. Také plná moc udělená právnímu zástupci žalující strany moravsko-slezským výborem ve schůzi ze dne 9. února 1934 zní na zastupování země, »resp.« uvedených dílen. Nižší soudy nevzaly na přetřes, zda jest žalující škola totožná s tímto podnikem či zda jde o ústavy různé, zejména, zda dílny jsou jen pomůckou pro školu nebo pramenem jejich příjmů (srov. také § 34 zák. čís. 125/1927). Jest nutné vyšetřiti — a to, jak bude ještě vyloženo, z úřadu — všechny skutečnosti rozhodné pro řešení otázky, zda lze pokládati žalující školu za samostatný podmět práv a závazků, zda jest tu zákonem uznaná možnost neosobního jmění k určitému dovolenému účelu a co jest substrátem, pomocí něhož se má dosáhnouti tohoto účelu. Takovým substrátem může býti buď určitá jednota osob (k o r p o r a c e podle §§ 26, 27 obč. zák.) neb určitý neosobní majetek, který by měl svému účelu sloužiti jako základní fond (n a d a c e podle § 646 obč. zák.) nebo konečně ú s t a v, který, nemaje pevného základního (nadačního) majetku, ale má přece samostatnou organizaci a samostatné zastoupení, byl zřízen k účelům všeužitečným, zejména také kulturním, jež sleduje prostředky majetkovými. Že v souzeném případě nejde o korporaci, jest jasné. Zda jde o nadaci, či snad o samostatný ústav, lze řešiti jen na základě poměrů žalující školy, jež dosud dostatečně zjištěny nebyly. Podle § 6 c. ř. s. má soud v každém období sporu z ú ř e d n í m o c í hleděti k nedostatku procesní způsobilosti, jejímž prvním předpokladem je způsobilost býti vůbec stranou. Tato povinnost má za následek, že soud se má starati o probrání rozhodných skutečností, že má zkoumati jejich správnost a že má žádati a opatřiti důkazy, nejsou vázán ani ustanovením § 266 c. ř. s. Nižší soudy se vůbec nezabývaly úpravou právních poměrů žalující školy. Hledíc k uvedenému dopisu zemského úřadu v Brně a k ustanovení § 56 b) zákona čís. 125/1927 sb. z. a n. lze míti za to, že jsou poměry ty upraveny statutem vydaným zemským zastupitelstvem, který ovšem by měl rozhodující význam. Jinak by bylo tyto poměry zvlášť vyšetřiti. Bude proto vzíti na přetřes, jakým útvarem žalující škola jest, jaká jest její organizace, jak jest vedena, jak se hradí náklad na ni a jak jest upraveno její zastoupení na venek. To vše jest důležité také proto, že zemský úřad podává zprávu o zemských školních dílnách, kdežto žalobu podala zemská škola gobelinová. Teprve pak bude lze posouditi, zda dosud

trvají poměry, podle nichž bylo vydáno rozhodnutí čís. 5487 sb. n. s., jehož se rekursní soud dovolává. O těchto okolnostech bude třeba jednati se stranami, neboť § 239 třetí odstavec c. ř. s. nařizuje jednání o návrhu učiněném při prvním roku některou stranou na odmítnutí žaloby, poněvadž některá ze stran jest ke sporu nezpůsobilá, nebo že osoba jako zástupce vystupující není k tomu oprávněna, stejně jako § 261 c. ř. s. tak nařizuje o námitkách a návrzích tam uvedených, jichž důležitost pro spor není větší než otázka způsobilosti býti ve sporu stranou.

Čís. 13891.

K tomu, by bylo odepřeno povolení exekuce k vydobytí výživného pro promlčení, nestačí, že z exekučního návrhu jest patrné, že vyživovací splátky, jež mají býti vydobyté, byly dospělé před více než třemi lety.

(Rozh. ze dne 26. října 1934, R I 1185/34.)

Na základě rozsudku úředního soudu v Berlíně povolil s o u d p r v é s t o l i c e exekuci k vydobytí výživného. V rekursu namítal dlužník, že vyživovací příspěvky jsou již promlčeny. R e k u r s n í s o u d exekuční návrh zamítl. D ů v o d y: Námitka jest oprávněna, ježto již z exekučního návrhu bylo lze seznati, že vyživovací splátky, které jest vydobýti, jsou vesměs splatné delší dobu než tři roky, takže lze právem proti nim uplatňovati promlčení podle § 1480 obč. zák.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Z exekučního návrhu jest sice patrné, že vyživovací splátky, které mají býti vydobyté, byly splatné před více než třemi lety. To však o sobě nestačí, by exekuce byla odepřena z důvodu promlčení, k němuž lze přihlížeti jen k námitce povinného, neboť k zániku nároku promlčením mimo uplynutí promlčecí lhůty třeba ještě jiných okolností, což vše jsou nové skutečnosti, k nimž v rekursním řízení nelze přihlížeti.

Čís. 13892.

Pracovní soudy (zákon ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n.).

Spory mezi zaměstnanci a zaměstnavateli o plnění na základě mimo-soudní dohody náleží k příslušnosti řádných soudů.

Zmatečností podle § 28 (1) čís. 3 zák. jest jen, bylo-li pracovním soudem rozhodnuto o věci, jež nenáleží před pracovní soudy, nikoliv též, byl-li pracovní soud věcně nepřislusný. Věcně nepřislusným jest pracovní soud pro pracovní spory, o nichž z v ů l e s t r a n jest rozhodnouti rozhodcům.

(Rozh. ze dne 26. října 1934, R I 1265/34.)